

Rząd w skrócie 2017

Streszczenie w języku polskim

Pomimo przyspieszającego wzrostu gospodarczego w krajach OECD sprzeciw globalizacji jest realnym problemem, z którym instytucje rządowe powinny się zmierzyć. Zaufanie obywateli do instytucji publicznych jest na niskim poziomie, a opinia, że polityka publiczna faworyzuje interesy wybranych grup, gwałtownie się rozpowszechniła. Krótsze cykle gospodarcze, zmiany technologiczne oraz przełomowe innowacje przyczyniły się do inicjowania reform krajowych rynków pracy i systemów ochrony społecznej, a zmiany klimatyczne, oszustwa podatkowe i terroryzm wymagają podjęcia wspólnych działań o wymiarze globalnym. Polaryzacja polityki oraz utrata zaufania obywateli do instytucji publicznych sprawiają, że powodzenie reform jest coraz trudniejsze do przewidzenia. Aby na nowo pogodzić władze publiczne z obywatelami oraz promować zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost, należy wzmocnić praworządność instytucji publicznych oraz wybranych w wyborach przedstawicieli, wcielić w życie ciągły dialog z obywatelami poprzez otwarte i partycypacyjne procesy tworzenia prawa oraz zwiększyć zdolności rządu w zakresie wyboru z wielu możliwych opcji najodpowiedniejszych z nich. Raport "Rząd w skrócie 2017" dowodzi konieczności tego typu reform administracji rządowej.

Proces stabilizacji podatkowej nadal trwa, choć zadłużenie utrzymuje się na wysokim poziomie, a liczba inwestycji publicznych spada

- W 2015 w krajach OECD średni deficyt budżetowy wynosił -2,8% PKB, podczas gdy w 2009 było to -8,4%, co wynika z postępującej stabilizacji finansów publicznych po okresie kryzysu finansowego.
- Saldo strukturalne w krajach OECD polepszyło się z -6,3% potencjalnego PKB w 2009 r. do -2,4%, powracając do poziomu ze schematów tendencji długofalowych.
- Średni dług publiczny brutto w krajach OECD w 2015 r. wyniósł 112% PKB, a w 11 krajach jego poziom był równy lub wyższy niż PKB danego kraju.
- Średni poziom inwestycji publicznych w 2015 roku wyniósł 3,2% PKB, wahając się od 6,7% w przypadku Węgier do 1,5% w Izraelu. Oznacza to spadek z wynoszącego 4,1% średniego poziomu odnotowanego w 2009 r., kiedy to wprowadzono ekspansywną politykę budżetową. Jedna trzecia inwestycji publicznych jest przeznaczona na sprawy gospodarcze, a zwłaszcza na transport i - na drugim miejscu - obronę narodową (15,2).

Wydatki publiczne na ochronę zdrowia i opiekę społeczną zwiększyły się

- W latach 2007-2015 w krajach OECD wydatki publiczne w największym stopniu zwiększyły się na opiekę społeczną (2,6 punktu procentowego) i ochronę zdrowia (1,7 punktu procentowego).
- Biorąc pod uwagę, że jedna trzecia wydatków na zamówienia publiczne jest przeznaczona na ochronę zdrowia, polepszanie przejrzystości i wydajności zamówień publicznych na produkty

farmakologiczne, sprzęt medyczny i zaopatrzenie jest kluczowe, aby podnosić jakość usług medycznych i obniżać ich koszty.

Średnie zatrudnienie w instytucjach rządowych utrzymuje się na stałym poziomie, choć na szczeblu krajowym występują w tej kwestii znaczne różnice

- Pomimo że wiele krajów OECD poinformowało o znaczącym, wynikającym z pokryzysowych działań oszczędnościowych zmniejszeniu zatrudnienia w centralnych instytucjach publicznych, całkowity poziom zatrudnienia w instytucjach rządowych rozumiany jako odsetek ogółu siły roboczej w państwach OECD w latach 2007-2015 nieznacznie się podniósł - z 17,9% do 18,1%.
- Średnia ta kryje istotne różnice między krajami. W Wielkiej Brytanii i Izraelu całkowity poziom zatrudnienia w instytucjach rządowych w stosunku do ogółu siły roboczej spadł w latach 2007-2015 najbardziej (ponad 2,5 punktu procentowego). Z drugiej strony w Czechach, Estonii, Słowenii, Hiszpanii i na Węgrzech w tym samym okresie odnotowano wzrost równy lub przewyższający 2 punkty procentowe.
- Co więcej, odsetek ten (całkowite zatrudnienie w instytucjach rządowych w porównaniu do ogółu siły roboczej) nie ukazuje zmian w bezwzględnym poziomie zatrudnienia. W Turcji całkowity poziom zatrudnienia w instytucjach rządowych wzrósł o 3,9%, podczas gdy w Holandii spadł o ponad 3,6%. Zmiany te nie są odzwierciedlone w tym odsetku, gdyż ogólny poziom zatrudnienia w instytucjach rządowych uległ podobnym zmianom co ogólny poziom zatrudnienia.
- Kierownicy najwyższego szczebla (D1) zarabiają średnio 27% więcej niż kierownicy szczebla D2, 72% więcej niż kierownicy szczebla średniego (D3), ponad dwa razy więcej niż kierownicy szczebla D4 i 2,6 raza więcej niż doświadczeni eksperci. Wynika z tego, że stawka wynikająca z obowiązków kierowniczych jest znacznie wyższa niż w przypadku umiejętności specjalistycznych. Sekretarze zarabiają średnio cztery razy mniej niż kierownicy szczebla D1.

Kobiety są niedostatecznie obecne na pozycjach kierowniczych instytucji rządowych

- Średnio w krajach OECD w roku 2017 jedynie 29% parlamentarzystów i jedynie 28% ministrów rządowych to kobiety.
- Kobiety, stanowiące 58% ogółu siły roboczej sektora publicznego, obejmują jedynie 32% stanowisk wyższej rangi.
- Równe uczestnictwo kobiet w życiu publicznym oraz na rynku pracy na wszystkich jego poziomach poszerza dostęp do umiejętności i wpływa na rozwój sprawności organizacyjnej.

Narzędzia do oceny wydajności oraz wiedza behawioralna zwiększają sprawność i wydajność sektora publicznego

- W prawie wszystkich krajach urzędnicy szczebla centralnego podlegają obowiązkowej analizie wydajności. Powiązanie wydajności pracy i wynagrodzenia nadal jest znaczącym wyzwaniem, a zakres stosowania wynagrodzenia zależnego od wydajności pracy utrzymuje się na niezmiennym poziomie od 2010 roku.
- W coraz większej ilości krajów OECD realizuje się przeglądy podatków, które pozwalają lepiej zarządzać wydatkami oraz skuteczniej określać priorytety. 22 kraje OECD prowadziły w latach 2008-2016 co najmniej jeden przegląd wydatków, podczas gdy w latach 2000-2007 krajów tych było zaledwie pięć.
- W wielu krajach OECD coraz częściej stosuje się wiedzę behawioralną, zwłaszcza jeśli chodzi o polepszanie procesów wdrażania reform. Dziedzina ta może być wykorzystywana na każdym etapie cyklu polityki, szczególnie zaś przy projektowaniu i ocenie przepisów.

Inicjatywy na rzecz otwartej administracji nabierają rozmachu, dalsze badania są jednak konieczne

- W krajach OECD coraz częściej tworzone są ramy prawne dotyczące reguł przejrzystości, odpowiedzialności i uczestnictwa otwartej administracji. Około połowa krajów OECD (17 z 35 krajów) wprowadziła krajowy program na rzecz otwartej administracji.
- Większość krajów OECD przyjęła strategię "domyślnego otwarcia" polegającą na udostępnianiu wszystkich danych rządowych z wyjątkiem przypadków, w których uzasadnioną decyzją postanowi się inaczej.
- Niemniej jednak istnieją znaczące różnice w kwestii zakresu, w którym kraje promują wykorzystywanie danych poza administracją publiczną (np. hakatony i maratony wspólnego tworzenia) oraz wewnątrz niej (poprzez szkolenia i sesje informacyjne).
- Kilka krajów bada, czy inicjatywy na rzecz otwartej administracji pozwalają osiągnąć przewidziane cele gospodarcze i społeczne, polepszając tym samym produktywność sektora publicznego oraz zwiększając jego odpowiedzialność.

Konieczne są dalsze kroki, aby przywrócić wiarę w instytucje rządowe i zapewnić obywatelom dostęp do usług

- Zaufanie do instytucji rządowych utrzymuje się na poziomie niższym niż przed kryzysem. W krajach OECD w 2016 średnio 42% obywateli oceniło, że ma zaufanie do krajowych instytucji rządowych, podczas gdy w 2007 odsetek ten stanowił 45%.
- Różnice w dostępie, reaktywności i jakości usług dla poszczególnych grup populacyjnych nadal są znaczne. We wszystkich krajach OECD ludność o niskich przychodach zgłasza większe trudności w zaspokojeniu potrzeb związanych z ochroną zdrowia niż populacje o wyższych przychodach. Podobnie też studenci znajdujący się w niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej prawie trzy razy częściej są narażeni na nieosiągnięcie poziomu podstawowego umiejętności.
- Władze rządowe powinny także zapobiegać pojawianiu się nowych form "e-wykluczenia". Coraz większy odsetek obywateli używa cyfrowych kanałów komunikacji do kontaktów z administracją rządową, różnice jednak nadal są znaczące i wynikają z poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania i wieku poszczególnych obywateli.

© OECD

Niniejsze podsumowanie nie jest oficjalnym tłumaczeniem materiałów OECD.

Kopiowanie niniejszego podsumowania jest dozwolone pod warunkiem zamieszczenia informacji o prawach autorskich OECD i tytułu oryginalnej publikacji.

Wielojęzyczne podsumowania są tłumaczeniami fragmentów dokumentów OECD, pierwotnie opublikowanych w językach angielskim i francuskim.

Przeczytaj pełną wersję w języku angielskim w iBibliotece OECD!!

© OECD (2017), *Government at a Glance 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2017-en